

કનસર્ટિના ચાવીખુક,
 યાને
 કનસર્ટિના વગાડવાની ચુકિતની ચોપડી.

૨૦૨૬ ભાગ ૧ લો. ૨૦૨૬

અશાવરી, કલ્યાણ, કોરીયા, કાહારવા, અમાય, નેગીયા,
 છલ્લા, છંજોટી, પોલુ, બિહાર, ભેરવી, ભોપાલી,
 સારંગ, સોરઠ, સોહિની, હાદર, ઈ. તર્જની
 મસનવી, ફુમરી, લાવની ગઝલ, વિગ

અમુક ફરીને ચિન્મનાગમ્મો વગરકુલાદિ ચિખી શકે માટે કન-
 સર્ટિનાની અન્યરુપ-વાળુ વાગ્ગીની લેવાની રીત, વાળુ
 વગાડવાની રીત વિગેરે વાગ્ગીના વિષયો આપે.

અનોવતાર,
 પ્રેમ. મહેરઅલી.

કનસાદિના ચાવીબુક.

કનસાદિનાની સમજાણ.

કનસાદિના ધણી તરફના આવે છે, પણ સાધારણ રીતે હાલ જે વપરાય છે તેમાં ૧૧ ચાવીઓ જમાણી બાબતો અને ૧૦ ચાવીઓ રાખી બાબતો મળીને ૨૧ ચાવીઓ આવે છે અને તેની ધમણ (યાને જેમાં પવન બરાય છે તે) આઠ સત્રવાળી આવે છે. હવેથી કનસાદિનાને આપણે વાતું કરીને કહીશું.

વાજુ તપાસીને લેવાની રીત.

પહેલાં તો વાતમાં જે બાબતો ૧૧ ચાવીઓ હોય તે બાબતો છોટીઓ જમાણા હાથમાં પહેરવો અને ૧૦ ચાવીવાળી બાબતો રાખા હાથમાં પહેરી, જમાણા હાથ તરફની ૧૧ મી ચાવી (જે બીજી ચાવીની જીવ અંગૂઠા આગળ આવે છે) તેને અંગૂઠાથી ઢાળી હાથોને ખેંચી વાતને લાંબું કરવું. લાંબું કીધા બાદ કોઈની બાબતની એકે ચાવી દબાવવાગર ધીમા હાથે વાતને જરા જરા ઢાળી તપાસીને જોવું કે ધમણમાંથી કોઈની ફેંકાણીથી પવન બહાર નિકળે છે? જો ધમણમાંથી પવન બહાર નિકળતો હોય તો ધમણમાં સુરાખ યા ફાટ હશે અને તે સાઈ સમજવું નહીં. એ પ્રમાણે તપાસીને જોતાં જે ધમણમાંથી પવન બહાર નહીં નિકળતો હોય તે સાઈ સમજવું. પછી હલકું યા હોતું લેતું તે પોતાની મરજીપર આધાર રાખે છે.

વાજાની ચાવીઓની તપાસ.

વાતને ખેંચી લાંબું કરતી વખતે અને પાછું ઢાળીને ખેંસાડતી વખતે જે જે ચાવીપર આપણુ આંગળાં મૂકશું તે તે ચાવી પોત

પોતાનો સરોદ કહાડશે. પહેલાં જમણા હાથની આવીઓની તપાસ લેવી—પહેલા નમ્પરની આવીપર આંગળી મૂકીને વાજને ખેંચી અવાજ કહાડવો અને વળી (વાજને) દાખીને પણ અવાજ કહાડવો, અને તે અવાજને તપાસી સાંભળવો કે તે ખોખરો અવાજ ન હોય; જેમ માણસનો સાદ ખેંચી ગયો હોય ને પછી જેમ ટુટ્યો કુટ્યો અવાજ નીકળે છે તેમ ટુટ્યો અવાજ ન હોવો જોઈએ; પણ જો સંગીન અને એક તારનો અવાજ હોય તો સારું સમજવો. અને એ પ્રમાણે જમણા તથા ડાખા હાથની સર્વે આવીઓ એક પછી એક તપાસવી. પણ જમણા હાથ તરફની અંગુઠા આંગળી ૧ આવીમાંથી અવાજ નિકળતો નથી એ આવી વાજમાં ઝટ પવન લેવાને તથા ખહાર કાઢવાને દબાવ્યામાં આવે છે જેથી ગાયનો વગારતી વખતે વાજને ઘણી ખેંચ તાણ ન થતાં ઠીક હલકા હાથે વાગે છે.

વાજું વગાડવાની ટુંકી સમજણ.

વાજું ખેંચી રીતે વાગે છે—એક તો ખેંચી લાંબું કરતાં અવાજ નિકળે છે અને બીજું ખેંચ્યા બાદ વાજને દાખવું પડે છે અને તે વખતે અવાજ નિકળે છે. હવે આ બુકમાં વાજને ખેંચી વગાડવાની નિશાની તરીકે આવીની ઉપરની ખાજુએ મીંડા કીધાં છે જેમ કે ૧ આ એકડા બગડાની ઉપરની ખાજુએ મીંડુ છે તો (તે આવીપર આંગળી મૂકીને) વાજને ખેંચી લાંબું કરતાં વગાડવું. અને વાજને દાખી વગાડવાની નિશાની તરીકે આવીની નીચેની ખાજુએ મીંડા કીધાં છે. જેમ કે ૨ આ એકડા ત્રગડાની નીચેની ખાજુએ મીંડું છે તો (સમજવું જે તે નમ્પરની આવીપર આંગળી મૂકીને) વાજને દાખી વગાડવું. ટુંકામાં સમજવું કે મીંડું ઉપર હોય તો વાજને ખેંચી લાંબું કરતાં વગાડવું અને જો મીંડું નીચે હોય તો દાખી વગાડવું.

વળી વાજું ખેંચે હાથે વાગે છે. યાને—ખેંચે તરફની આવીઓ

પર આંગળાં નાખી વગાડવામાં આવે છે. જમણા હાથની અને ડાબા હાથની ચાવીની સમજણ આ બુકમાં એમ છે કે ઉપરનો જે આંકડો હોય તે જમણા હાથની ચાવી સમજવી અને નીચેનો આંકડો હોય તે ડાબા હાથની ચાવી સમજવી. જેમકે ૧ એમાં એ-કડો ઉપર છે તે સીધા હાથની (પહેલા નમ્બરની) ચાવી સમજવી અને ખગડો નીચે છે તે ડાબા હાથની (બીજા નમ્બરની) ચાવી સમજવી. એ પ્રમાણે જે આંકડો ઉપર હોય તે જમણા હાથની ચાવી સમજવી અને નીચે હોય તે ડાબા હાથની ચાવી સમજવી.

હવે સીધા હાથની ૧ લા નમ્બરની ચાવી વાજતને દાખીને વગાડતાં તેની સાથે ડાબા હાથની કઈ ચાવી લેવી? બીજું સીધા હાથની ૬ લા નમ્બરની ચાવી વાજતને ખેંચીને વગાડતાં તેની સાથે ડાબા હાથની કઈ ચાવી લેવી? અને એ પ્રમાણે જમણા હાથની દરેક ચાવીની સાથે ડાબા હાથની કઈ કઈ ચાવી લેવી તેની સમજણ નીચે છે.

વાજતને દાખી વગાડવાની ચાવીઓ.

	૧	૨	૩	૪	૭	૮	સીધા હાથની.
ડાબા હાથની.	૩	૪	૫	૮	૯	૧૦	

દાખી વગાડવું છે તેથી મીંડાં નીચે છે.

(ઉપલી ચાવીઓ વાજતને દાખી વગાડવામાં આવે પણ ખેંચીને વગાડવામાં આવેજ નહીં.

વાજતને ખેંચી વગાડવાની ચાવીઓ.

	૧	૨	૩	૪	૫	૭	૮	૯	સીધા હાથની.
ડાબા હાથની.	૨	૩	૪	૫	૭	૮	૯	૧૦	

ખેંચી વગાડવું છે તેથી મીંડાં ઉપર છે.

વાળની ચાવીઓપર આંગળાં ખેસાડવાની રીત.

નીચે જુદી જુદી ત્રણ નોટ આપી છે તે પ્રમાણે વાળને ખેંચતાં અને દાખતાં (જે જે નમ્પરની ચાવીઓ લખી છે તે તે નમ્પરપર) આંગળાં ફેરવતાં જવું અને ધીમે ધીમે વગાડતાં રહેવું અને તેપર આંગળાં પાકાં ખેસાડવાં (એ ત્રણ નોટોઉપર આંગળાં ખેસાડવાને પહેલાં તો અઘરું લાગશે પણ કદી કંટાળો ખાવો નહીં અને ઉતાવળ કરી મૂકી દેવું નહીં, પણ ઘણી ધીરજથી ધ્યાન રાખી આંગળાં ફેરવતાં અને વગાડતાં વગાડતાં આંગળાં ખેસાડવા. એ ત્રણ નોટોપર આંગળાં ખેસી જવાથી આગળ ગાયનો વગાડવાને ધાણું સહેલું થઈ પડશે.

નોટ ૧ લી.

ઝંઝવાં.	ઢાંઢવાં.	ઝંઝવાં.	ઢાંઢવાં.	ઝંઝવાં.	ઢાંઢવાં.	ઝંઝવાં.	ઢાંઢવાં.	ઝંઝવાં.	ઢાંઢવાં.	ઝંઝવાં.	ઢાંઢવાં.	સોધા હા.
૧	૧	૨	૨	૩	૩	૪	૪	૩	૩	૨	૨	૧
૨	૩	૩	૪	૪	૫	૫	૫	૪	૪	૩	૩	૨
સા	રી	ગ	મ	પ	ધ	ની	ધ	પ	મ	ગ	રી	સા

(ઘણી વાર એકજ ચાવીપર એકથી વધુ મીંરાં આવે છે તેની સમજણ એ જે જટલાં મીંરા હોય તેટલા ઢોકા આંગળીથી તેજ ચાવીને મારવા અને વાળને દાખવાનું હોય તો દાખતા જવું અને ખેંચવાનું હોય તો ખેંચતા જવું. એને આપણે હુમકી કહીશું.) તેપર હાથ ખેસાડવાને સારૂ નીચે ખીન્ત નમ્પરની નોટ આપી છે.

નોટ ૨ જી.

૧	૧	૨	૨	૩	૩	૪	૪	૩	૩	૨	૨	૧	૧
૨	૩	૩	૪	૪	૫	૫	૫	૪	૪	૩	૩	૨	૨
૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦	૦૦

(ઘણી વખતે વાળું ખેંચી યા દાખી વગાડતી વખતે એક પછી એક બે બે ત્રણ ત્રણ ચાવીઓ વગાડવી પડે છે માટે નીચે નમુના ત્રીજાની નોટ આપી છે.)

નોટ ૩ જી.

૧	૨	૩	૪	૩	૨	૨	૧
૩	૪	૪	૫	૫	૪	૩	૨
°	°			°	°		

(યાને વાળું દખાવતાં દખાવતાં થોડીવાર એક ચાવી વગાડવી અને થોડી વાર બીજી વગાડવી. તેમજ ખેંચતાં પણ સમજવું.)

નં ૨ અસાવરી-મસનવી.

અરે કોન હએ તુ તેરા કયા હએ નામ,

૨	૩	૨	૩	૩	૪	૩	૩	૨
૪	૪	૪	૪	૫	૫	૫	૪	૪
°		°		°°		°		°

અમા મરી કી તુને ખરહમ તમામ-અરે કોન. ૧.

૧	૨	૧	૨	૨	૩	૨	૨	૧
૩	૩	૩	૩	૪	૪	૪	૩	૩
°		°		°°		°		°

ઉપરું ગાયન ઇન્દ્રસભામાંનું એક છે. એ ગાયનની બીજી ઘણી લીટીઓ યાને પાઠ છે તે સર્વે ઉપલીજ નોટથી વાગશે, બસકે કોઈબી ગાયન ઉપસા રાગનું હશે તે સર્વે ઉપલી નોટથીજ વાગશે માટે આ બુકમાં દરેક ગાયનનો એક એક પાઠ લખીને તેની ચાવીઓ બતાવી છે અને તેજ ચાવીઓપર તે રાગનું ગમે તે ગાયન વગાડશે તો તે વાગશે.

(૬)

નં ૨ જીલ્લા-પીલુ-કવિતા.

રાજા હું મઝે કામકા ઝોર ધન્દર મેરા નામ, અજી લો.

૧	૨	૨	૩	૩	૪	૩	૩	૨	૨	૨
૩	૩	૪	૪	૫	૫	૫	૪	૪	૪	૩

ખીન પરીઝાકે દીકરે નહીં મુજે આરામ.

૧	૨	૨	૨	૧	૨	૩	૩	૨	૨	૧
૩	૩	૪	૩	૩	૩	૫	૪	૪	૩	૩

નં ૩ ધન્દ્રસભા-ભાએરવી-મસનવી-ખીખરે ચહેરે પે વો-તર્જ.

વસલકી તેરી કમમ ધરમે હઝે ખાના મુજકો,

૧	૨	૨	૨	૧	૧	૧	૨	૩	૨
૩	૩	૪	૩	૩	૨	૩	૩	૪	૪

ન ખખરદાર અબી હાય લગાના મુજકો.

૧	૨	૨	૩	૩	૩	૩	૨	૨	૨	૧
૩	૩	૪	૪	૫	૪	૫	૪	૪	૩	૪

નં ૪ ધન્દ્રસભા-જીલ્લા-મસનવી.

ધરસે વહાં કોન ખુદકે લીઝે લાયા મુજકો,

૧	૨	૩	૨	૩	૩	૨	૨	૩	૩	૨
૩	૩	૪	૪	૫	૪	૪	૩	૫	૪	૪

(૭)

કીચ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુજકો-ધરસે. ૧.

૧ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨ ૨ ૨ ૨ ૧
૩ ૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪ ૩ ૪ ૩

હકને કયા ખવામે પરેશાન દીખાયા મુજકો,

૩ ૪ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૨
૫ ૫ ૫ ૪ ૪ ૩ ૫ ૪ ૪

નં ૫ ઇન્દ્રસભા-કાફી-મસનવો.

સરપે આંખોપે કલેજે પે ખીકાળે તુજકો;

૧ ૨ ૧ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨ ૧
૩ ૩ ૩ ૩ ૪ ૪ ૪ ૩ ૩

આ મરે પાસ ગલેસે મઝે લગા લુ તુજકો-સરપે. ૧.

૮ ૭ ૭ ૭ ૭ ૬ ૭ ૬ ૩ ૨ ૨ ૨
૯ ૯ ૮ ૯ ૮ ૮ ૮ ૪ ૪ ૩ ૪

દીલો જાંસે મુજે ભાતી હઝે અદાઝે તેરી,

૨ ૩ ૩ ૩ ૩ ૪ ૭ ૮ ૭ ૭ ૬
૪ ૪ ૫ ૪ ૫ ૫ ૯ ૯ ૯ ૮ ૮

નં ૬ સારંગ-ગઝલ-દારે ફનાસે દીલકો-તર્જ.

અંદર ઝમીકે ઇશિક હઝે ઇશિક આઝમાનમેં,

૧ ૨ ૧ ૧ * ૧ * * ૧ ૨ ૧ ૧
૩ ૩ ૩ ૨ ૫ ૨ ૫ ૫ ૨ ૩ ૨ ૩

(૮)

કુચ ધરકે સીવા નહીં કૌનો મકાનમે'—અંદર. ૧.

૧	૨	૨	૨	૧	૨	૨	૩	૨	૨	૧
૩	૩	૪	૩	૩	૩	૪	૪	૪	૩	૩

ઉપસી પહેસી લીટીમાં જીઆં * આણું કુલ છે એટલે કે ત્યાં સીવા હાથની આવી કોઈ નથી એમ સમજવું પાણુ ફકત નીચેની ઠાપા હાથનીજ આવી દાખી વગાડવું. વળી તેજ લાઈનમાં ૦ આવી નીશાની બે કસો નીચે છે એટલે સમજવું જે એ બેકે કસો સાથેજ દખાવી વગાડવું, અને એ પ્રમાણે બીજા કોઈ ઠેકાણે હોય તો એજ પ્રમાણે સમજવું.

નંબ ૭ મરસીઆ—ગઝલ—અલીફસે તુ યાદ કર-તર્જ.

દાયમ પડા હુવા તેરે ધરપર નહીં હું મએ,

૬	૭	૭	૬	૭	૬	૬	૨	૨	૪	૩
૮	૮	૯	૮	૮	૮	૭	૩	૪	૫	૫

આક એસી જીંદગી પ કે પરપર નહીં હું મએ—દાયમ. ૧.

૩	૪	૭	૮	૭	૬	૭	૭	૭
૫	૫	૯	૯	૯	૮	૮	૯	૮

નંબ ૮ જીહા—ગઝલ—સબામે આમંદે નીલમ-તર્જ.

તુમારા દીલ અગર હમસે શીરા હએ,

૨	૩	૪	૩	૩	૨	૧	૨	૨	૩	૩
૪	૪	૫	૫	૪	૪	૩	૩	૪	૪	૫

(૯)

તો બહેતર હમ્મે હમારાબી ખુદા હમ્મે.-તુમારા દીલ.

૭	૮	૭	૭	૮	૭	૭	૬
૯	૯	૮	૯	૯	૮	૮	

નં ૯ બેહાગ-ગઝલ.

ખુશીસે કાઠ લે દીલદાર ગરદન,

૨	૩	૪	૩	૩	૨	૧	૨	૨	૧
૪	૪	૫	૫	૪	૪	૩	૩	૪	૩

યે હાઝીર હમ્મે ઝરે બાઝર ગરદન-ખુશીસે. ૧.

૨	૩	૭	૮	૭	૬	૭	૭	૬
૪	૫	૯	૯	૯	૮	૮	૯	૮

નં ૧૦ કુદયાન-ભોપાલી-ગઝલ-આપકા મુશતાક હું-તબી.

તુ અમ્મે તૂરે ચશ્મ હમ્મે કીસ ધ્યાનમે,

૧	૧	૧	૨	૨	૨	૧	૩	૨	૨	૧
૩	૨	૩	૩	૪	૩	૩	૪	૪	૩	૩

કયું અકેલી આઈ હમ્મે અમ્મેવાનમે.-તુ અમ્મે. ૧.

૧	૨	૩	૨	૨	૨	૨	૧
૩	૪	૪	૪	૩	૪	૩	૩

(१०)

नं० ११ काद्री-गजल-अपक पताके मुने दीवइयाने-तर्ज.

अपस सता न हमे' धइसे कुछ काम नहीं,

२ २ २ ३ ४ ८ ७ ७ ६ ३ २ २ १ २ २
४ ३ ४ ५ ५ ६ ६ ८ ८ ४ ४ ३ ३ ३ ४

कीतामे भोइयतमे' हम लीआते नाम नहीं.-अपस. १.

२ ३ ७ ८ ८ ८ ७ ७ ७ ८ ७ ७ ६
४ ५ ६ ६ १० ६ ६ ८ ६ ६ ६ ८ ८

नं० १२ सोरठ-गजल-शरमी'दा डमर हम्मे तेरी तशवीर-तर्ज.

दीवाना कीया जवायमे' शय आइ कीसीने,

७ ७ ८ ७ ७ ६ ६ २ २ ३ ७ ८ ७
८ ६ ६ ८ ६ ८ ७ ३ ४ ५ ८ ६ ६

भेहो'श कीया महेरे'डा दीअलाके कीसीने,

७ ७ ८ ८ ८ ७ ७ ६ ७ ८ ७
८ ६ ६ १० ६ ६ ८ ८ ८ ६ ६

अला दीअलाके कीसीने.-दीवाना कीया. १.

७ ७ ६ ७ ८ ७
६ ८ ८ ८ ६ ६

नं० १३ लअरेवी-गजल-होता हम्मे को'ई आतमे'-तर्ज.

भरता हुं तेरे छीजमे' अम्मे बार अपर ले,

८ ७ ७ ७ ८ ८ ८ ७ ७
६ ६ ८ ६ ६ १० ६ ६ ८

(૧૧)

અપ્પ જાનસે જાતા હમ્મે ચે ખીમાર ખપ્પર લે.-મરતા. ૧.

૨ ૩ ૪ ૩ ૨ ૩ ૪ ૩ ૩ ૨ ૨
 ૪ ૪ ૫ ૫ ૪ ૪ ૫ ૫ ૪ ૩ ૪

નં ૧૪ જીંજોટી-ગઝલ-ગમ્મેરત આપ તુજકો-તર્જ.

તાપ ઉસકે દેખનેકી ન લામ્મે ચલે ગમ્મે,

૧ ૨ ૩ ૩ ૭ ૮ ૭ ૭ ૬ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨
 ૩ ૪ ૪ ૫ ૯ ૯ ૯ ૮ ૮ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪

કયા કયા પરી જવાન ચે આમ્મે ચલે ગમ્મે-તાપ ઉસકે. ૧.

૩ ૭ ૮ ૭ ૭ ૬ ૭ ૭ ૭
 ૫ ૯ ૯ ૯ ૮ ૮ ૯ ૮ ૯

નં ૧૫ કલ્યાન-ગઝલ.

તફકા હોતા હમ્મે ઐસાબી ગુલઅંદામ કહીં,

૧ ૨ ૨ ૩ ૪ ૩ ૨ ૨ ૨
 ૩ ૩ ૪ ૫ ૫ ૫ ૪ ૩ ૪

મમ્મે કહીં શીશા કહીં સાકી કહીં જામ,

૨ ૩ ૪ ૩ ૨ ૪ ૩ ૨
 ૪ ૫ ૫ ૫ ૪ ૫ ૫ ૪

બલાલો સાકી કહીં જામ કહીં-તફકા હોતા હમ્મે. ૧.

૨ ૨ ૪ ૩ ૨ ૨ ૨
 ૩ ૪ ૫ ૫ ૪ ૩ ૪

(१२)

दीलकी भेताभी न यहाँ हम्मरे देती हम्मरे मुने,

२ ३ ४ ० ७ ७ ८ ८ ७ ७ ६
४ ५ ५ ६ ६ ८ ८ ९ १० ६ ८ ८

नं० १६ औसीया-गजल.

आगे आलमके गुलोंसे दील लगाना पुण हम्मरे,

३ ३ २ २ ३ ३ ३ २ ३ ४ ३ ३ २
५ ४ ४ ३ ५ ४ ५ ४ ४ ५ ५ ४ ४

धनदलीभे भेनवाका धनदलीभे भेनवाका,

८ ७ ७ ६ ८ ८ ८ ७ ७ ६
६ ६ ८ ८ ८ १० ६ ६ ८ ८

ये तरांना पुण हम्मरे-भला ये तरांना पुण हम्मरे-आगे. १.

२ ३ ४ ३ ३ २ १ २ २ ३ ४ ३ ३ २
४ ४ ५ ५ ४ ४ ३ ३ ४ ४ ५ ५ ४ ४

जो के दानीशमंद हो और दोस्ती नाने नहीं,

२ ३ ४ ३ ४ ३ २ ३ ४ ३ ३ २
४ ५ ५ ५ ५ ५ ४ ४ ५ ५ ४ ४

नं० १७ सोलेनी-गजल-कलसे तु भेकल-तर्ज.

आज तक धर था तुमारा हमरे अण अक्षाह हम्मरे,

* १ १ २ २ १ १ * १ १ २ १ १ *
५ २ ३ ४ ३ ३ २ ५ २ ३ ३ ३ २ ५

(૧૩)

અમ્મે બુતો બુતખાનઅમે દીલ અપના બમ્મેતુલા હમ્મે.-૧.

૧	૨	૩	૨	૨	૧	૧	*	૧	૧	૨	૧	૧	*
૩	૪	૪	૪	૩	૩	૨	૫	૨	૩	૩	૩	૨	૫
૦૦	૦૦		૦		૦				૦	૦	૦		

નં ૧૮ ભએરવી-ગઝલ-નામ બનેકા ન લે યાર-તર્જ.

શાનપે મુજકો તેરી યાર તુ બલ બને દે,

૬	૬	૨	૩	૪	૩	૩	૨	૨	૨	૩	૪
૭	૮	૪	૪	૫	૫	૪	૪	૩	૪	૪	૫
૦	૦	૦	૦		૦	૦	૦	૦	૦	૦	

ગરમીઅે હશકસે હમ ગમકો પીગલ બને,

૬	૭	૮	૭	૭	૭	૬	૨	૨	૩
૮	૯	૯	૯	૮	૯	૮	૮	૩	૪
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

બલા ગમકો પીગલ બને દે.-શાનપે. ૧.

૪	૭	૭	૬	૨	૨	૩	૪
૫	૯	૮	૮	૩	૪	૪	૫
	૦	૦	૦	૦	૦	૦	

શૌક હમ્મે તાઝા કે મઅે તુજસે લિપટ લુખારે,

૬	૭	૮	૭	૭	૮	૮	૮	૭	૭
૮	૮	૯	૯	૯	૯	૧૦	૯	૯	૮
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

નં ૧૯ છલા-ગઝલ.

મંબાલો તેગે અદકો જરા મુનો તો મહી,

૨	૩	૨	૨	૧	૨	૩	૩	૨	૧	૨	૨	૩	૩
૪	૪	૪	૩	૩	૩	૫	૪	૪	૩	૩	૪	૪	૫
		૦		૦		૦		૦	૦	૦	૦	૦	૦

(૧૪)

ક્રીસીક્રી આન બની હમ્મે કચા સુનો તો સહી.-સંભાષો ૧.

૮ ૭ ૮ ૮ ૭ ૭ ૬ ૩ ૨ ૨ ૨ ૩ ૩
૯ ૯ ૧૦ ૯ ૯ ૮ ૮ ૪ ૪ ૩ ૪ ૪ ૫

લડાઈ હો ચુકી અબ દુર કીજીએ ગુસ્સા,

૩ ૪ ૮ ૭ ૭ ૬ ૭ ૭ ૬
૫ ૫ ૯ ૯ ૮ ૮ ૯ ૮ ૮

નં ૨૦ બેહાગ-ગઝલ.

ગર હમને દીલ સનમકો દીયા શીર ક્રીસીકો કયા,

૧ ૨ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨ ૧ ૨ ૧ ૧
૩ ૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪ ૩ ૩ ૨ ૩

ધસ્લામ છોડ કુદ્ લીયા શીર ક્રીસીકો કયા.-ગર હમને દીલ. ૧

૩ ૨ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨ ૧ ૨ ૧ ૧
૫ ૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪ ૩ ૩ ૨ ૩

હમારી તોરે ઝીંદગી મિસ્લે હુબાબ હમ્મે,

૧ ૨ ૩ ૩ ૩ ૪ ૩ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨
૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૫ ૫ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪

નં ૨૧ ભોપાલી-ગઝલ-સુનીઆ ઝરા બ ગુફતેગો-તર્જ.

અમ્મે ગુલે બાગે ધરિબ, દીલમેં તુ અપને ગમ ન પ્યા.
અમ્મે મેરે શહેકે મહેલકા, દીલમેં તુ અપને ગમ ન પ્યા.

* ૧ ૨ ૨ ૪ ૩ ૨ ૨ ૧ ૨ ૨ ૨ ૧
૨ ૩ ૩ ૪ ૫ ૫ ૪ ૩ ૩ ૩ ૪ ૩ ૩

(१५)

આખરે આડે જો પરી, તુજકો બસદ કુસંગીરી,

$\begin{array}{ccccc} & \circ & & \circ\circ & \\ 2 & 3 & 8 & 3 & 2 \\ & & & & \\ 8 & 4 & 4 & 4 & 6 \\ \circ\circ\circ\circ & & & \circ & \end{array}$

કર ગર્હ અપના મુખતિલા, દીલમેં તુ અપને ગમ ન પા-અમ્મ. ૧.

2	2	2	8	3
8	3	8	4	4
00		0		0
00				

નં ૨૨ કલ્યાન-ગઝલ-એ હાલે મિશ્રકીત-તર્જ.

ਅਯਯ ਮਨਮਤੀ ਅਧਯੋਂ ਵੇਖੀ, ਹੁਵਾ ਹਯੋਂ ਤਯਸੇ ਪੀਗਾਰ ਸੀਨਾ.

$\begin{array}{cccccccc} \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ \\ 1 & 2 & 2 & 2 & 2 & 2 & 8 & 3 \\ \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ \\ 3 & 3 & 8 & 8 & 3 & 8 & 4 & 4 \\ \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ \end{array}$

अमनमें लगना नहीं मेरा छु, छाता हूँ ये गुप्पार सीना-अनन्य. १

२ ३ ४ ४ ३ ४ ३
४ ५ ५ ५ ५ ५ ५
० ० ० ० ० ० ०

(हुवा हउम तयसे शीगार खीना-ते.)

નંં ૨૩ જીલ્લા-ગઝલ.

કરકે તનહા મુજે અમ્મે દાસ્તો ગુલશામ ગયા,

$\begin{array}{cccccccccccc}
\circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ & \circ \\
9 & 7 & 2 & 2 & 2 & 2 & 2 & 3 & 3 & 2 & 2 & \\
3 & 3 & 8 & 8 & 8 & 3 & 8 & 4 & 8 & 8 & 3 & \\
\circ & & \circ & \circ & \circ & & \circ & \circ & & \circ & & \circ
\end{array}$

गम अलम सोंप गया ताकतो आराम गया-करके तनहा मुने. १

$$\begin{array}{cccccccccccc} \overset{\circ}{1} & \overset{\circ}{2} & \overset{\circ}{2} & * & * & 1 & 2 & 2 & 2 & 1 \\ \underset{\circ}{3} & \underset{\circ}{3} & \underset{\circ}{3} & 4 & 2 & 4 & 3 & 3 & 4 & 3 \\ & & & \hline & & & \circ & & \circ & & \circ \end{array}$$

નં ૨૪ ગઝલ-કાફી-અગર આ તુરકે શીરાઝી-તર્જ.

મદદ ઈસમાલ જોગીકી હુધ હમ્મે ઇનદીજો હમ'ર,

[illegible]

હુધ હએ ધનદીને। હમપર હુધ હએ ધનદીને। હમપર. ૧

ઉડા ઇસ મહુલકો તુઁ આફ્રીકાકે સીમત અએ જુન અબ,

નં ૦ ૨૫ બેહાગ-કુમરી.

મુજે કૌન ધરસે જાયા યહાં, હાં ખતાયો યે કીસકા હમ્મેગા મકાં.-મુજે.

[illegible]

મુખ ખીછડે કોઈ સંગ ન સાથી, અઝીઝાંકો અપને પાંગ કહાં.-હાં બતાવો.

નં ૦ ૨૬ હોરી-કુમરી.

અછારે મારે જોખનકી ડ્યારે કહું પાત.

२ ३ २ २ १ १ १ २ २
४ ४ ४ ३ ३ २ ३ ३ ४
० ० ० ० ० ० ० ० ०

(૧૭)

કોઈક હસાવું કોઈક રલાવું, કોઈસે કરાવું મિત્રાપ-અઝારે. ૧.

૨ ૩ ૩ ૪ ૪ ૩ ૪ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૨ ૨
૪ ૪ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૪ ૪ ૫ ૪ ૩ ૪

નં ૨૭ હુમરી-ખમાય.

મોલી હો ચેતો સુરત પીયારી,

૧ ૧ ૧ ૨ ૨ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨ ૧
૩ ૨ ૩ ૩ ૪ ૩ ૪ ૪ ૪ ૩ ૩

સુરત પીયારી મીઠી સુરત પીયારી-મોલી હો. ૧.

૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૨ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨ ૧
૫ ૫ ૪ ૫ ૪ ૪ ૩ ૪ ૪ ૪ ૩ ૩

લેલીકે મનમેં ખસ ગયો મજનુ,

૧ ૨ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨
૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪

પ્રીતકી લાગી કરારી હો—ચેતો સુરત પીયારી. ૨

૩ ૩ ૩ ૩ ૨ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨ ૧
૫ ૪ ૫ ૪ ૪ ૩ ૪ ૪ ૪ ૩ ૪ ૪ ૪ ૩ ૩

નં ૨૮ દાદરા-હુમરી-નકો જાગે રે મગારી-તર્જ.

ગરવા લગા લું સોહન મોરી પ્યારી હો,

૧ ૨ ૨ ૨ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨
૩ ૩ ૪ ૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪

(૧૮)

સોહન પ્યારી હો-મોહન પ્યારી હો—ગરવા. ૧

૨ ૩ ૩ ૨ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨
૪ ૪ ૫ ૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

લાગી લગનવા છોડું ન હરગીઝ,

૧ ૨ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૩ ૨
૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪ ૫ ૪ ૪
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

રસીક કર મોરી બતીયાં તુ મતવારી હો-ગરવા. ૨
(ગરવા લગાઈ સોહન મેરી પ્યારી હો-તેજ.)

નં ૨૯ કાફી-દાદરા-હો ગોરી આલીને નઝારા ભર-તજ.

મઝમેં તો અઝમે આતશકૂશત આપકા યુલામ હું,

૧ ૧ ૧ ૨ ૩ ૩ ૨ ૧ ૨ ૧ ૧
૩ ૨ ૩ ૩ ૫ ૪ ૪ ૩ ૩ ૩ ૨
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

મઝમેં આપકા યુલામ હું ગો શાહે જીકીરામ હું-મઝમેં તો. ૧

૨ ૩ ૩ ૩ ૪ ૩ ૩ ૨ ૨ ૩ ૩ ૨ ૧ ૨ ૧ ૧
૩ ૫ ૪ ૫ ૫ ૫ ૪ ૪ ૩ ૫ ૪ ૪ ૩ ૩ ૩ ૨
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

અઝમે મેરે મૌલા ઝો મબસે મૌલા,

૧ ૨ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૪ ૩ ૩ ૨
૩ ૪ ૪ ૫ ૪ ૫ ૫ ૪ ૫ ૫ ૫ ૪ ૪
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

ચે તુમસે રખતા કામ હું મેં આપકા યુલામ હું.
(મઝમેં આપકા યુલામ હું ગો શાહે જીકીરામ હું-તો.)

(୧୮)

નં ૦ ૩૦ હોરી-ફાગતકે દીન આર-તર્જ.

आया तेरा दीनदार, अतीन—

$\begin{array}{ccccc} & \circ & & & \\ 1 & 2 & 2 & 3 & 3 \\ & \circ & & & \\ 3 & 3 & 4 & 4 & 4 \\ & \circ & & & \end{array}$

પોશા મુળે એક દે તુ છપ્પીલી-આયા તેરા. ૧

$\begin{array}{ccccccccccc} & \circ & \circ & & \circ & \circ & & \circ & & \circ & \\ \textcircled{6} & \textcircled{6} & \textcircled{5} & \textcircled{2} & \textcircled{3} & \textcircled{3} & \textcircled{8} & \textcircled{3} & \textcircled{3} & \textcircled{2} & \\ \textcircled{2} & \textcircled{2} & \textcircled{2} & \textcircled{8} & \textcircled{8} & \textcircled{4} & \textcircled{4} & \textcircled{4} & \textcircled{8} & \textcircled{8} & \\ & \circ & & \circ & & \circ & & \circ & & \circ & \end{array}$

ਭੋਜਨਾਭੀ ਦੇ ਔਰ(ਹਰੀ)ਅਗਲਗੀਰੀ ਕਰਲੇ, ਜਨਾਮੁਯੇ ਹੁਯੇ ਅਹਾਰ-ਅਤੀਜਨ.

$\begin{array}{ccccccccc} & \circ & & \circ & & \circ & & \circ & & \circ \\ 3 & 8 & 6 & 2 & 9 & 2 & 9 & 2 & 9 & 2 \\ & \circ & & \circ & & \circ & & \circ & & \circ \\ 4 & 4 & 2 & 2 & 2 & 2 & 10 & 2 & 2 & 2 \\ \circ & & \circ & & \circ & & \circ & & \circ & \end{array}$

નં ૦ ૩૧ દાદરા-કાકી-કંગનવા મોરા કરમ-તર્જ.

જોખનવા તોરા ભરકે ઉછલ રહ્યા રે,

[illegible]

માહત તોરા મુખડા, જીં ચાંદકા હો દુકડા—જોખતવા.૧

3 8 2 9 6 5 5 9 2 2 9 6 5
4 4 2 2 2 2 2 2 0 2 2 2 2
0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ਤੇ, ਮਾਏ ਜਗ ਸਾਰਾ ਤੇ,

२ ३ ३ ७ ८ ७ ७ ७ ८ ७ ७ ९
४ ४ ५ ६ ६ ६ ८ ६ ६ ६ ८ ८
० ० ० ० ० ० ० ०

(૨૭)

નં ૦ ૩૨ જોગીયા-અસાવરી-હોરી-તોહ લાજીમ થેહી હમ્મે-તર્જ.

લૈલી લૈલી પુકાર મમ્મે બનમે, મેરી લૈલી બજી મારે મનમે,

૧	૨	૩	૩	૭	૭	૭	૬	૩	૩	૪	૩	૩	૨	૨	૨	૨	૧
૩	૩	૪	૫	૮	૮	૮	૮	૪	૫	૫	૫	૪	૪	૩	૪	૩	૩

જાની દીલબરકો મુજમે છુડાયા,

આગે દુરકતમે જુકો જલાયા,

હુવા શમ્મેદા હુ-૧.

(લૈલી લૈલી પુકાર-તે.)

૮	૭	૮	૮	૭	૭	૭	૭	૬
૮	૮	૧૦	૮	૮	૮	૮	૮	૮

નં ૦ ૩૩ કાલીંગડા-કાહારવા-તેરા યાર સુમેદાર-તર્જ.

તેરા યાર કોટવાલ તુને કાહેકા હમ્મે ગમ.

૧	૨	૨	૧	૨	૩	૨	૨	૧
૩	૩	૪	૩	૩	૪	૪	૩	૩

તુને કાહેકા હમ્મે ગમ તુને કાહેકા હમ્મે ગમ-તેરા યાર. ૧

૨	૩	૪	૮	૭	૭	૬	૬	૭	૬
૪	૫	૫	૮	૮	૮	૮	૭	૮	૮

તેરે આતીર કયાહી ઉમદા લાઈ હમ્મે શરાબ,

૩	૨	૩	૩	૪	૩
૪	૪	૪	૫	૫	૫

નૌશ કરતો દીલસે દુર હૈયે ધંઝતેરાબ-તેરા યાર. ૨

૩	૨	૩	૩	૪	૩	૩	૨
૪	૪	૪	૫	૫	૫	૪	૪

(૨૧)

નં ૩૪ બનજારા.

હુધ મુખ નીકલ ગયા તારા, મુજે છોડ ચલા રે બનજારા.

૧	*	૧	૨	૩	૩	૨	૨	૧	૨	૨	૩	૩	૨	૨	૧
૩	૨	૩	૩	૫	૪	૪	૩	૩	૩	૪	૫	૪	૪	૩	૩
૦	૦	૦	૦	૦		૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

બાલી બાલી ઉમર ભોલાપન ગમ્મે તનહા છોડકે માજન,

૩	૨	૨	૨	૩	૩	૩	૪	૩	૩	૨
૪	૪	૩	૪	૪	૫	૫	૫	૫	૪	૪
૦		૦	૦	૦		૦	૦	૦	૦	૦

નં ૩૫ ઇંગ્રેજ-ચંબેલી.-શુઆ પેલી ચંબેલી-તર્જ.

એમ કેમ ભોલો છો વાલા ગુલનાર રે,

૧	૨	૧	૨	૨	૧	૧	૧	૨	૨
૩	૪	૩	૪	૩	૩	૨	૩	૩	૪
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

જોશ પેલા માલી તો લાજનો નહીં પાર રે.

૧	૨	૨	૨	૧	૨	૨	૧	૧	૧	૨	૧
૩	૩	૪	૩	૩	૪	૩	૩	૨	૩	૩	૩
૦		૦		૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

જોશ પેલા લોગો કહેશે જુડી નાર રે,

૧	૨	૨		૨	૨
---	---	---	--	---	---

(૨૨)

નં૦ ૩૬-અમાય-ભજન રામ નામ તોરા-તર્જ.

ભાગો જલ્દ ભાગો સારે ભાગોજી વૈરાનમેં,

૧	૧	૧	૨	૧	૧	*	૧	૧	૨	૩	૨
૩	૨	૩	૩	૩	૨	૫	૨	૩	૩	૪	૪
૦		૦		૦				૦	૦	૦	૦

આતે હમ્મેં દુશ્મન પે પીએ ભાગોજી મૈદાનમેં-ભાગો. ૧.

૨	૩	૩	૩	૨	૨	૨	૩
૪	૪	૫	૪	૪	૪	૩	૪
૦		૦		૦	૦	૦	૦

નં૦ ૩૭ ઇંગ્રેજી-કલ્યાન-મેંગાલી બાબુ-તર્જ.

લટકનસે હમ્મેં જાતે જંગપર હઝરત બહાદર લટપટખાન,

૧	૨	૨	૪	૩	૨	૨	૨	૧
૩	૩	૪	૫	૫	૪	૩	૪	૩
૦		૦		૦	૦	૦	૦	૦

હાથ હમારે જીન આર પડીયાં, સખ હો જાવેંગે હૈરાન.-૧.

૩	૩	૨	૩	૪	૮	૭	૭	૬
૪	૫	૪	૫	૫	૮	૮	૮	૮
૦	૦	૦	૦		૦	૦	૦	૦

લટકનસે હમ્મેં જાતે જંગપર, હઝરત બહાદર લટપટખાન-૨

૨	૨	૪
		૫

(ઉપર છે તે.)

(૨૩)

અરે કરકર ખીજલી લરને } ૨ ૩ ૩ ૩ ૩ ૪ ૮
 ઉપરમે બાદલ ગરને } ૪ ૪ ૫ ૪ ૫ ૫ ૯
 મેરી સંગકી મહેલીયાં લરને } ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

અખી છાયા અખર ભરપુર, પીયા હમ્મે દુર,

૬ ૬ ૬ ૮ ૬
 ૮ ૮ ૮ ૬ ૮
 ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

અખરકર નારી-મહેલોમે ૧

૩ ૩ ૩ ૪ ૩
 ૪ ૪ ૫ ૫ ૫
 ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

નં ૦ ૩૯ જોગીયા-આશાવરી-સાવની-મને નહીં રે અખર-તર્જ.

દખી તેરી વફાદારી, મેરી શીકર મીઠી સારી.

૧ ૨ ૩ ૩ ૨ ૨ ૧ ૧ ૨ ૩ ૩ ૪ ૩
 ૩ ૩ ૫ ૪ ૪ ૩ ૩ ૩ ૩ ૪ ૫ ૫ ૫
 ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

આથ નહીં થી મુજકો યે મજનુ, મીલોગે શીર દીલદાર,

૨ ૩ ૩ ૪ ૮ ૧૦
 ૪ ૪ ૪ ૫ ૦ ૦

(૨૪)

તુહીં ગમખવાર.-દેખી ૧.

૬ ૭ ૬ ૨
૮ ૮ ૮ ૪
૦ ૦ ૦ ૦

૧૦ ૪૦ સારંગ-લાવની-કયા કુમક ચાલ ચલતી-તર્જ.

હમ્મે બદીમેં કયા હામિલ, અરે ગાફિલ.

૨ ૨ ૧ ૧ ૧ ૨ ૨ ૨ ૧
૪ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૪ ૩ ૩
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

એક રોઝ કરેગી તુમકો બદીતો દોઝખમેં વામિલ-હમ્મે. ૧

૧ ૨ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨ ૨ ૧ ૧ ૧ ૨ ૨ ૨ ૧
૩ ૩ ૪ ૪ ૪ ૪ ૩ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૪ ૩ ૩
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

ઝુલ.

મુખ મીલકે જો એક હો જાએ } ૧ ૨ ૨ ૩ ૨ ૨
તુમસે રશક ફરીશ્તે ખાએ ૩ ૩ ૪ ૪ ૪ ૩
હર જગે પરાનક પાએ

સુનો મેરા જો હો આફિલ અરે ગાફિલ.

૨ ૨ ૧ ૧ ૧ ૨ ૨ ૨ ૧
૪ ૩ ૩ ૨ ૩ ૩ ૪ ૩ ૩
૦ ૦ ૦ ૦ ૦ ૦

~*~*~

જાહેર ખબર

આ ચોપડી નીચે લખેલે ઠેકાણેથી
વેચાતી મળસે.

મુંબાઈ—રામવાડી આગળ બુકસેલર ઝેરીઆરજી
લોરમસજી માસ્તરની દુકાનેથી તથા ગણેશ-
વાડી આગળ બુકસેલર બાળકૃષ્ણ લક્ષ્મણની
દુકાનેથી તથા કોટમાં સાપુરજી ફરામજી મા-
ડનતી દુકાનેથી વેચાતી મળસે.

મુરત—બુકસેલર ફરસનદાસ નારણદાસની દુકાનેથી
તથા મનચંરજી જમસેદજી પોસ્ટવાલાની દુકા-
નેથી વેચાતી મળસે.

ભરૂચ—બુકસેલર કાસીરામ જેભાતની દુકાનેથી વે-
ચાતી મળસે.

વરોડરા—બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીરામની દુકા-
નેથી વેચાતી મળસે.

ડાકોર—બુકસેલર ત્રીભાવન રણછોડની દુકાનેથી
વેચાતી મળસે.

અમરકાવાડ—બુકસેલર જગજીવન દલપતની દુકાને-
થી વેચાતી મળસે.

જ્યાંયે લેનારા ઘરાકોએ નીચે લખેલે ઠે-
કાણેથી મંગાવી લેવી કમીશન સારું અપવામાં
આવસે. છુટક એક નકલ મંગાવનારે પોસ્ટની ટી-
કોટના અડધે આના વધારે મોકલવા.

મેહુતા જનનાદાસ ભગવાનદાસ
ની કુપતી.

ઠેકાણું ભૂલેશ્વર આગળ કીનારીવાલા
બીહારીલાલ દુરગાદાસની દુકાને

